

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.136/2023/17.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2023. április 26. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

Az életveszélyt okozó testi sértés bűntette miatt Terhelt1 ellen pótmagánvádló1 pótmagánvádló által indított büntetőügyben a vádlott terhére bejelentett pótmagánvádlói fellebbezést elbírálva az Egri Törvényszék 2023. január 23. napján kihirdetett 13.B.11/2022/18. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 27 000 (huszonhétezer) Ft bűnügyi költségből a pótmagánvádló 7 200 (hétezer-kettőszáz) Ft-ot, az állam 19 800 (tizenkilencezer-nyolcszáz) Ft-ot visel.

A másodfokú bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az Egri Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában pótmagánvádló1 pótmagánvádlóját érdemben elbírálva Terhelt1 vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő testi sértés bűntette (életveszélyt okozó testi sértés) miatt emelt vád alól felmentette. Kötelezte a pótmagánvádlót 225 943 Ft bűnügyi költség viselésére, megállapítva, hogy 235 628 Ft bűnügyi költséget az állam visel. Az elsőfokú bíróság a pótmagánvádban foglaltaktól eltérő tényállást megállapítva a vádlottat büntethetőséget kizáró ok, a jogos védelem menthető felindulásban történő túllépése [Btk. 22. § (3) bekezdés] jogcímén mentette fel.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen a kihirdetését követően a pótmagánvádló és hozzájárulásával a jogi képviselője jelentettek be fellebbezést a vádlott terhére, a felmentés miatt, a bűnösség megállapítása érdekében. A pótmagánvádló jogi képviselője a jogorvoslat írásbeli indokolásában az elítélés érdekében előterjesztett perorvoslatot fenntartotta. Álláspontja

szerint a tényállás megalapozatlan, ezen túl bizonyítási indítványt terjesztett elő egy új tényre hivatkozva tanú2 ismételt tanúkihallgatása, valamint a szintén a rokon körbe tartozó, a rendőrségen szolgálatot teljesítő tanú4 (unokatestvér) tanúkihallgatása érdekében annak bizonyítására, hogy a vádlott a jogos védelem jogintézményéről utóbbi személytől részletesen érdeklődött és ez azt igazolhatja, hogy cselekményére készült és kiprovokálta a sértetti támadást, hogy jogos védelemre hivatkozva büntetlenül elégtételt vehessen.

[3] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet elleni pótmagánvádlói fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[4] A nyilvános ülésen a pótmagánvádló jogi képviselője a fellebbezést fenntartva elsődlegesen a vádlott bűnösségének megállapítására, másodsorban a sérelmezett ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

[5] A védő érvei szerint a pótmagánvádló indítványa nem felel meg a törvényi követelményeknek, megfelelően nem írta le a vádbeli cselekményt, ezért elsősorban az indítvány elutasítását, másodsorban pedig az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

[6] A pótmagánvádlói fellebbezések alaptalanok.

[7] Az ítéltábla – a perorvoslatok okára és irányára tekintettel – a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség kérdésére, a büntethetőséget kizáró ok megállapíthatóságára, a felmentés indokaira és az egyéb rendelkezésekre.

[8] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, és az ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[9] Nem álltak fenn a magánindítvány elutasításának a védő által a másodfokú nyilvános ülésen hivatkozott és egyébként más feltételei sem [Be. 794. § (1) bekezdés a-e) pontok], mert a pótmagánvádló (jogi képviselője) a magánindítványt határidőben, a törvényben előírt tartalmi és alaki elemeket megtartva terjesztette elő, így az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el azt és bírálta el érdemben a pótmagánvádat. A védő által felhozott elkövetési részletek

tényállásba foglalása nem törvényi követelmény, ahogy a közvád esetén sem, a bíróság feladata, hogy a vád keretei között a szükséges részletességgel a történeti tényállást rögzítse. Ehhez pedig törvényes alapot adott az eljárásban egyébként alaptalannak minősült pótmagánvád.

[10] Az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és döntően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak kisebb részben volt hiányos [Be. 592. § (2) bekezdés a) pont].

[11] Elvi alapokon és a gyakorlatban is, hiányosságnak az minősül, ha a bíróság egy lényeges tényre nézve az általa hitelt érdemlőnek talált és elfogadott bizonyítékot nem, vagy csak részben foglalja a tényállásba. A felülbírált ügyben ez az elkövetés eszközére, valamint az érintettek alkatára, az erőviszonyokra, a vádlott lelkiállapotára, nagyfokú félelmére, és a fontos utócsелеkményre, a mentők értesítésére irányadó.

[12] A részbeni – és a másodfokú eljárásban kötelező módon orvosolandó (EBH2019. B.9., BH2019. 220) – megalapozatlanságot az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a következők szerint küszöböli ki a tényállás [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] kiegészítésével.

[13] A vádlott és a sértett közel azonos alkatú, testsúlyú személyek (vérvételi jegyzőkönyv adatai, nyomozási irat 529., 644., valamint 13. számú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal).

[14] A vádlott által használt fémnyelű kés teljes hossza 24 cm, a penge hossza 13 cm, a penge legszélesebb része 2,2 cm (helyszíni szemle és a késről készült fényképfelvétel, nyomozási irat 383-523.)

[15] A vádlott a sértetti támadás következtében nagyon megijedt, halálfélelmet érzett, attól tartott a korábbi események miatt is, hogy testvére meg fogja ölni (vádlott vallomása, 13. számú tárgyalási jegyzőkönyv 7-9. oldal).

[16] Az esetről a 112-es segélyhívón a vádlott és a sértett anyja, tanú3 tett bejelentést telefonon 2021. április 5-én 1 óra 30 perc körül, mely által a rendőrök és a mentők a helyszínre mentek, a mentőszolgálat a sértettet kórházba szállította, ahol megfelelő orvosi ellátásban részesült (nyomozási irat 175., 227-241. számú bejelentési, rendőrségi és mentési iratok).

[17] A kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be.593. § (3) bekezdés értelmében irányadó a másodfokú eljárásban.

[18] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint külön és kölcsönhatásukban együtt is gondosan értékelte a vádbeli cselekménysor fő, központi tényeit illetően. Számba vette a vádlott védekezését, a pótmagánvádló tanúvallomását, az egyéb tanúvallomások, helyszín adatait, a lefoglalt kést mint tárgyi bizonyítékot és a releváns okiratokat. Részletesen számot adott azon gondolati folyamatról, hogy a tényállást elsősorban miért a vádlott egységes vallomására alapítja a sértett lényeges részben is módosított tanúvallomásával szemben. A vádlott vallomását a helyszíni szemle és az okirati bizonyítékok is alátámasztották. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, melyben foglaltakkal az ítéltábla egyetértett.

[19] A tényállást támadó pótmagánvádlói fellebbezésekre az ítéltábla kiemeli, hogy a tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, mely szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított és védett a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.). Mindezen elvek érvényre juttatása garantálja az elsőfokú bíróság úgynevezett „ténybírói” jellegét. Ezen elvek a felülbírált ügyben maradéktalanul érvényesültek. A jogorvoslatok részben a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett.

[20] A pótmagánvádló jogi képviselője a másodfokú eljárásban az elsőfokú tárgyaláson már kihallgatott tanú2 és a szintén hozzátartozó, rendőrként dolgozó tanú4 tanúkihallgatására tett indítványt, melyet az ítéltábla elutasított. Az indítványt a másodfokú bíróság azért utasította el, mert egyrészt a védő által igazolni kért tény közömbös, miszerint a vádlott foglalkozott a jogos védelem jogintézményével és erről információt, tanácsot kért a rendőr rokonától (tanú4). A cselekmény helyszínén egyik tanú sem volt jelen, annak igazolása, hogy a vádlott tanú4-nal beszélgetett a jogos védelemről, még nem támaszthatja alá, hogy a vádlott „megrendezte” a jogos védelmi helyzet kialakulását, azaz provokálta a sértettet. Erre semmilyen hitelt érdemlő adat nem merült fel az eljárásban. és nem is tekinthető a természetes, laikus szemlélet számára sem elfogadhatónak. A másik elutasítási ok a tényállás megalapozottsága, mely kizárja a bizonyítás felvételét a másodfokú eljárásban. Az nem cáfolható, hogy a pótmagánvádlói oldal az elsőfokú ítélet kihirdetése után szerzett tudomást a hivatkozott beszélgetésről, tehát az indítvány elutasítására tartalmi és nem alaki ok miatt került sor.

[21] Az elsőfokú bíróság a jogos védelem, illetve az elhárítás szükséges mértékének túllépése folytán törvényesen döntött a vádlott felmentéséről.

[22] Az irányadó tényállás szerint a sértett (pótmagánvádló) jogtalan, ugyan pusztá kézzel intézett, de kitartó és intenzív támadást indított a vádlott ellen. A jogtalan támadást elhárító védelmi cselekmény egyértelműen szükséges volt [Btk.22. § (1) bekezdés, 4/2013. Büntető jogegységi határozat). A vádlott esetében a jogos védelmet kizáró körülmény, így a sértett provokálása, a verekedés kölcsönössége, pusztán verbális küzdelem nem merült fel (BH2013. 31). Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a jogos védelem olyan objektív büntethetőségi akadály, mely az elkövető büntethetőségét kizárja. Ez az elméleti alap azonban az idézett jogegységi határozat és jogirodalom szerint is (lásd Földvári József: Magyar Büntetőjog Általános Rész, Osiris Kiadó, 2006, 140-141. oldal) a jogos védelem általános, a Btk. 22. § (1) bekezdésében meghatározott formájára vonatkozik. A jelen ügyben a felmentést azonban, miként az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította, a jogos védelemnek az arányosság sérelmével járó és az elhárítás szükséges mértékét túllépő esete alapozza meg, melyet az ijedtség és a menthető felindulás váltott ki [Btk. 22. § (3) bekezdés]. E büntethetőségi akadály már szubjektív jelleget ölt, mert egyrészt a bírói (a nyomozási szakra ügyészségi) jogértelmezést igényel, másfelől ezen affektus a felismerési képességet mint tudati állapotot érinti. Ezen felindulás (ijedtség) nem azonos a beszámítási képességet kizáró tudatzavarral, de az alanyi oldal – mely büntethetőségi feltétel – hiányát jelenti. A pusztá kézzel intézett sértetti támadás elhárítása szükséges volt, azonban a többszörös szúrás, mint védelmi cselekmény már a szükségesség keretein túlmutat. A vádlottat azonban a tényállásból is egyértelműen nyomon követhető igen jelentős ijedtsége (halálfélelme) és ebből eredő menthető felindulása tette képtelenné az elhárítás szükséges mértékének felismerésére, mely részére büntetlenséget biztosít a Btk. 22. § (3) bekezdése alapján. Ennek elsőfokú bírósági megállapítása és nagyrészt indokai is helytállóak a jelzett kiegészítéssel.

[23] Az ítélet egyéb rendelkezései is megfelelnek a törvénynek.

[24] A másodfokú eljárásban a kirendelt védő eljárásával kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg. Azon költségrészt, mely szükségszerűen, más személy mulasztásától az eljárás időszerű befejezése érdekében tett eljárási cselekményektől függetlenül merült fel (védő új kirendelt védő 2023. április 26-i díjából 7200 Ft) a Be. 813. § (1) bekezdése alapján a pótmagánvádló viseli. Ugyanakkor az új kirendelt védő 2023. április 25-i megjelenési díját, és a közeli határnapra a felkészülési díj jelentősebb részét az ítéltábla a Be. általános elveit és szabályait szem előtt tartva nem terhelte a pótmagánvádlóra, e költségrészt végül a korábbi védő kimentése folytán az állam viseli.

[25] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alkalmazásával az indokolás szükséges kiegészítése mellett helybenhagyta.

Debrecen, 2023. április 26.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó József s.k. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék 13.B.11/2022/18. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.136/2023/17. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2023. április 26.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke